

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Jonicae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Hujusmodi generis ædificia plurima Romæ erant : nunc unum minus dirutum in velabro perduravit juxta ædem, quæ D. Georgio dedicata est.

PAX BELLUM. CAP. XXII.

Hujus rei
causam tra-
dit Macro-
lib. i. c. 9.
Dira, &c.
clauduntur
belli porta.
Et. lib. r.
Templa in
numis ha-
bita.

Quod vero Jani templum in numis habetur, quadrata & ipsum specie, sed clathris, repagulis, & foribus præmunitum, ipsi tantum Deo dedicabatur. Clausum hoc, pacem indicare: ad apertum, belli tempus, non tam ex Virgilii carmine cantatissimo, quam etiam ex numis passim in conspectu, est. Sed illud præcipuum numisma tum opere tum etiam inscriptione spectabile, in quo legitur, PACE P. R. TERRA MARIQUE PARTA JANUM CLUSIT. Fuit vero is, ut ex altera numi parte habetur, IMP. NERO CLAUD. CÆSAR AUG. GERM. TR. P. P. P.

PROVIDENTIA. CAP. XXIII.

Alia etiam atque alia templorum exempla multifariam in numis habentur, quæ prosequi ad fastidium potius quam ad delectationem inclinaret. Illud dicam, in numo cujus inscriptio, DIVUS AUGUSTUS PATER, ab altera parte legi PROVIDENT. Idem templum est in Imperatoris Constantii numo, cujus inscriptio est, PROVIDENTIA AUG.

SALUS. JUNO. DIVVS. CAP. XXIV.

In Domitiani numis templum est SALUTI AUGUSTI inscriptum. In Volusiani, Dea in delubro sedens cum inscriptione, JUNONI MARTIALI, de quibus dicere, hic nullum est operæ pretium. Neque vero veteribus tantum Dis, sed & iis, quos apotheosi consecrabant, templum etiam dicere mos erat: ut videre est in Antonini numo, in quo templum est cum inscriptione, DIVO PIO.

SUBDIALES QUIBUS. CAP. XXV.

Tota vero ædium sacrarum forma antiquitus pro conditione numis ædificari solita: quare et ipsa statim ædis facie numinis qualitas intelligebatur. Jovi siquidem, fulguri, celo, Soli, & Lunæ subdiales, ut Vitruvius monet, ædes, quæ Græce ὑπαίθεα dicuntur, ædificabantur, quorum numina, potestates, vimque ac effectus omnes sub dio speciebus.

Orientem
Solem exci-
piendo, ut
liber esset
prospexitus.
Plut. in
Numa.
M. Vitru-
vius l. 4. c. 2.
Et in cun-
ctis Gul.
P. Silander.
De his tri-
bus colum-
nis Plin. lib.
36. c. 23. Et
Vitruvius
l. 4. c. 7.

DORICÆ QUIBUS. CAP. XXVI.

Inervæ autem, Marti & Herculi numinibus, ut idem ait, virtute ipsa memorandis, ædes opere Dorico erigebantur: nullis quippe deliciis, neque lascivioribus florum ac foliorum ornamentis, neque denticulatis coronis, ac guttulis metopis, sed rudi ac hispido potius aspectu: qualis dignitas in viris expetitur, à peregrino omni cultu aliena.

CORINTHIACÆ QUIBUS. CAP. XXVII.

At Veneri, Floræ, Proserpinæ, & fontanilibus Nymphis, numinibus quippe delicatioribus, ob molliem atque nequitiam Corinthiacæ constituebantur: genus quidem ædificii tum gratilitate operis, tum florum ac foliorum lascivia, volutarumq; multiplici perplexitate, triglyphorum, ac aliorum ornamentorum varietate visu admodum delectabile.

JONICÆ QUIBUS. CAP. XXVIII.

Junoni vero, Dianæ, ac Libero Patri ceterisque ejusdem ordinis numinibus Ionicum adhibebant opus, medio quodam inter Doricum & Corinthium temperamento: quippe quod neque horrorem

A horrorem & austeritatem ipsa operis simplicitate præ se ferat, neque quidem enarvatam illam molitiem ex tot ornamentorum luxuria commonstraret.

DE COLUMNIS. CAP. XXIX.

NEque quidem templa tantum, verum etiam columnæ non sine mystico aliquo intellectu fieri consueverunt, quarum & rationes retulisse non incongruum videatur: siquidem hæc haudquaquam sunt ab Ægyptiacis inventis dissimilia, dum aliæ firmitudinis, aliæ rei præclare gestæ, aliæque supra mortalium conditionem ad usque cælum attollendæ, aliæ captivitatis, aliæ profugationis, aliæ opprobrii sint indicia.

TERMINUS. CAP. XXX.

Cæterum antiquissimum fuit per columnam terminum significare, quod columellas in terminis ponere mos fuerit. Hinc regionum multarum fines terminosque columnas appellamus, ut in Columna Hispania Herculis: eo enim usque & imperium & labores ille suos extendisse fertur. Eodem modo in Africa sub Atlante monte, & Asia ad Euphratem fluvium, & supra Armeniam terminos Romani Imperii columnas dixerunt, & eo significato Atrides Protei, Menelaus adusque columnas exulat, apud Virgilium legas, quod pro Ægypti finibus positum notat Servius.

GLORIÆ SUBLIMITAS. CAP. XXXI.

IN sepulcris vero, neque non monumentis reliquis, columnarum ratio fuit, ut cuius nomini dicatæ essent, gloria supra cæteros mortales attolleretur. Hinc illa Ennii de Scipione verba: *Quantam statuam faciet populus Romanus, quantam columnam, quæ res tuas gestas loquatur?* Hinc in argenteo nummo videas columnam, cui mediæ ancile affixum est, urna in summo superposita, duabus hinc & inde laureis appensis, quam senatus Divo Augusto Vespasiano decrevit. Sed ut reliquas præteream: duæ adhuc Romæ visuntur, quæ Romanæ potentæ atque splendoris testimonium faciunt, Trajano una, altera Hadriano erecta, summam quarum altitudinem, quæ admodum excelsa est per interiores gradus coclitis in modum circumductos commodissimus est ascensus: non enim in re tam omnibus obvia nobis immorandum est. Decretæ autem in columnis statua à Senatu plerisque fuerunt, quos enumerare, nostri non est instituti rerum enim quæ tractandæ sunt multiplicitas breves nos esse cogit. Illud admonero, quod apud Plinium legitur, Senatum Galbæ ut primum licitum fuit statuam decrevisse rostratæ columnæ superstantem, placere nonnullis ut striatæ legatur. Antiquam autem esse celebritatem statuarum in columnis, ex eo manifestum, quod C. Menenius supra columnam statua dicata est, qui Latinos priscos dejecerat una cum Camillo collega, quæ res, inquit Livius, rara illa ætate fuit. Et illa adeo celebris Trajani columna colossum habuit superimpositum, cuius rei fidem faciunt ejus numi.

Hinc Pindarus in Olympiis, Hælorem inexpugnabilem & immobilem columnam vocat. Trajani & Hadriani columna.

DE OBELISCIS. CAP. XXXII.

Horum loco Ægyptii suos erexerunt obeliscos, & Græci ὀβελίσκον dixerunt, cui maximi queque honores deberentur. Non ineptum autem fuerit animadvertere Ægyptiorum statuas, quæ antiquitatem sapiunt, graciliores esse & truncis oblongis propemodum similes: quod quidem non est artificum vel stupori vel imperitiæ imputandum, sed eorum potius diligentia studiumque considerandum, quippe qui ita facerent, ut divinitatem minime corporatam esse ostenderent. Quare Euphranor pictor, idemque fictor nominatissimus, quem in omni specie admirandum perhibent, non ita forte reprehensioni obnoxius: propterea quod in universitate corporum exilior fuerit, in capitibus articulisque grandior, cum is præsertim primus dignitates, ac herorum insignia dicatur expressisse.

Nempe Suidas & adag. Collect. Ch. i. centur. 8. prover. 14. Euphranoræ pictoris statua.

Kkk

HE.